

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 147/2024
22.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Гордане Којић и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Немањом Симићевићем, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела тешка крађа у покушају из члана 204. став 2. у вези става 1. у вези члана 30., 33. и 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА – адвоката Јована Марића и Лазара Бабића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Убу К.бр.140/21 од 10.10.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 бр.721/23 од 07.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.02.2024. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА – адвоката Јована Марића и Лазара Бабића, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Убу К.бр.140/21 од 10.10.2022. године и Апелационог суда у Београду Кж1 бр.721/23 од 07.12.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Убу К.бр.140/21 од 10.10.2022. године окривљени АА је оглашен кривим да је извршио продужено кривично дело тешка крађа у покушају у саизвршилаштву из члана 204. став 2. у вези става 1. у вези члана 30, 33. и 61. КЗ, па је осуђен на казну затвора у трајању од једне године и два месеца.

Истом пресудом, у целини је досуђен имовинско правни захтев оштећеног ЈП „Електропривреда Србије“ Београд, па су обавезани окривљени АА и ББ да оштећеном предузећу на име накнаде штете солидарно исплате износ од 209.543,00 динара. Окривљени су ослобођени у целости од дужности да накнаде трошкове кривичног поступка и исти су пали на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 бр.721/23 од 07.12.2023. године одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца ОЈТ у Убу, браниоца окривљеног АА, адвоката Бојана Тадића и браниоца окривљеног ББ, адвоката Симеуна

Мојићевића, па је потврђена пресуда Основног суда у Убу К.бр.140/21 од 10.10.2022. године.

Захтеве за заштиту законитости против наведених правноснажних пресуда поднели су:

- бранилац окривљеног АА-адвокат Јован Марић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев као основан и укине побијане пресуде и списе предмета врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

- бранилац окривљеног АА, адвокат Лазар Бабић због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1), 2), 3), 4), 7), 8), 9), 10. и став 2. тачка 1) и 2), 439. тачка 1), 2) и 3) и члан 440. став 1. и 2. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости као основан те да укине побијане пресуде и списе предмета врати другостепеном суду на поновно одлучивање, те да нареди да се нови поступак одржи под потпуно измењеним већем, или да преиначи другостепену пресуду, тако што ће у целости усвојити жалбу браниоца окривљеног.

Врховни суд је примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Јована Марића и Лазара Бабића доставио Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су неосновани.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА адвокат Јован Марић, истиче да се побијане пресуде заснивају искључиво на записнику о саслушању осумњиченог пред ПС Уб, које је сачињено супротно Законику о кривичном поступку. Бранилац наведено образлаже тиме да је признање окривљеног АА резултат физичког малтретирања од стране полицијских службеника и претњи у погледу одређивања притвора у случају да не потпише изјаву у којој признаје извршење кривичног дела. У прилог наведеном говори извештај Дома здравља Уб, у коме стоји да је окривљеном АА указана лекарска помоћ дана 12.09.2019. године, када је констатовано да осећа бол под десним ребарним луком, као и исказ окривљеног који је дао у току поступка и који је у потпуној супротности са исказом датим у полицији. Бранилац сматра и да је потврда о одузетим предметима сачињена супротно одредби члана 68. став 1. Законика о кривичном поступку, из разлога што је окривљени у том моменту био осумњичени и ухапшено лице, али су полицијски службеници као орган поступка пропустили да му укажу на његова процесна права и то пре свега на право да има браниоца. У том смислу, сама потврда која садржи датум састављања 16.08.2019. године (месец дана раније од критичног догађаја) је морала бити презентована и стављена на потпис окривљеном само у присуству браниоца, тек после указивања на сва права које је окривљени има у

поступку и његовог консултовања са браниоцем, односно схватања правних последица потписа.

Бранилац-адвокат Јован Марић још наводи да је записник о саслушању осумњиченог у полицијској станици сачињен супротно одредби члана 85. став 3. ЗКП, јер у записник није унета изричита изјава да ли ће узети браниоца по свом избору, односно да ће му у супротном бити постављен бранилац по службеној дужности. Бранилац сматра да су незаконити докази и искази полицијских службеника с обзиром да су у истим наводили оперативна сазнања која су имали поводом извршења предметног кривичног дела.

У списима предмета се налази записник о саслушању осумњиченог АА КУ бр.5164/19, сачињен у у Полицијској управи Ваљево – Полицијска станица Уб дана 12.09.2019.године у коме је констатовано да је осумњиченом АА омогућен поверљив разговор са браниоцем адвокатом Митром Ђенисићем, из ..., који му је постављен од стране ОЈТ у Убу, по службеној дужности, а поверљив разговор је надзиран само гледањем, а не и слушањем и да је тај разговор трајао 10 минута. У записнику је констатовано да је окривљени на питање да се изјасни о својим правима као и о томе да ли жели да изнесе одбрану и одговара на постављена питања, одговорио да је разумео своја права која су му предочена од стране полицијског службеника и да жели да одговара на постављена питања полицијског службеника и изнесе своју одбрану у присуству браниоца, адвоката Митра Ђенисића који му је постављен по службеној дужности. На крају записника је констатовано да осумњичени АА и његов бранилац адвокат Митар Ђенисић, немају примедбе на састављање записника и на рад полицијских службеника, као и да су записник потписали осумњичени, његов бранилац, овлашћено службено лице и записничар.

Одредбом члана 68. став 1. ЗКП је прописано да окривљени има право да у најкраћем року, а увек пре саслушања, подробно и на језику који разуме буде обавештен о делу који му се ставља на терет, о природи о разлозима оптужбе као и да све што изјави може да буде коришћено као доказ у поступку.

Одредбом члана 85. став 2. ЗКП је прописано да када се окривљени први пут саслушава, окривљеном ће се саопштити и омогућити да користи права из члана 68. став 1. овог законика, а упозориће се на дужности које има и на последице ако их неиспуни. Ставом 3. истог члана је прописано да ће се окривљени након тога позвати да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране, бити постављен бранилац о по службеној дужности у складу са одредбама овог Законика.

Одредбом става 5. истог члана је прописано да ако окривљени није поучен или му није омогућено да користи права из става 2. овог члана или изјава окривљеног из става 3. овог члана о присуству браниоца није унета у записник или ако је поступљено противно ставу 4. овог члана или ако је исказ окривљеног добијен противно члану 9. овог законика, на исказу окривљеног не може се заснивати судска одлука.

Врховни суд је наводе бранилаца у овом делу, који се односе на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, оценио неоснованим. Ово из разлога што из списка предмета произилази да је приликом сачињавања записника о саслушању окривљеног

у полицији, окривљени најпре поучен о својим правима у предистражном поступку из члана 68. ЗКП, а пре свега о праву на браниоца, затим да је окривљеном омогућен поверљив разговор са браниоцем, који разговор је надзиран само гледањем, да је тај разговор трајао 10 минута, након чега је окривљени изјавио да жели да изнесе одбрану у присуству браниоца који му је постављен по службеној дужности. Након овога су окривљени и његов бранилац на основу члана 235. став 1. ЗКП упозорени да имају право да прочитају записник или да захтевају да им се записник прочита и констатовано је да су и окривљени и бранилац прочитали записник и да немају примедбе, а записник потписали како окривљени и његов бранилац тако и овлашћено лице и записничар.

На овај начин су испуњени сви стандарди прописани чланом 85. став 3. ЗКП, из којих разлога, оспоравани записник и одбрана окривљеног дати на овом записнику представљају законите доказе.

Из потврде о привремено одузетим предметима Полицијске станице Уб КУ бр.5145/19 од 16.08.2019. године произилази да је овлашћено службено лице Слободан Којић приликом предузимања потребних мера из члана 286. став 1. и 2. Законика о кривичном поступку, а у вези кривичног дела тешка крађа из члана 204. став 1. КЗ, поводом проналаска предмета који се по кривичном законика морају одузети или предмета који могу послужити као доказ у кривичном поступку, дана 12.09.2019. године у 02,40 часова, од лица АА привремено одузео предмете то 92 метална профила „Т“ дужине по од 120 цм, дебљине 100 милиметара, 23 металних профила разних димензија и облика, висине 20 цм и путничко моторно возило марке „Тојота“. Потврду су потписали у својству грађанина АА и овлашћено службено лице Слободан Којић.

Одредбом члана 150. ЗКП је прописано да лицу од кога су предмети одузети издаје се потврда о којој ће се они описати, навести где су пронађени, подаци о лицу од кога се предмети одузимају, као и својство и потписан лица које радњу спроводи.

Врховни суд је и део захтева браниоца адвоката Јована Марића који се односи на потврду о привремено одузетим предметима, оценио неоснованим, из разлога што је наведену потврду АА потписао у својству грађанина и у том тренутку није имао статус окривљеног, па није било обавезе да његов бранилац буде присутан у том тренутку, а наведена потврда сачињена у складу са чланом 150. ЗКП, а који говори да ће се лицу од кога су предмети одузети, издати потврда у којој ће се они описати, навести где су пронађени, подаци о лицу од кога се предмети предузимају, као и својство и потпис лица које радњу спроводи, а што је све у конкретном случају и испуњено. Такође, констатовано је да је у наведени записник унет погрешан датум односно 16.08.2019. године, уместо 12.09.2019. године, и по оцени Врховног суда, ради се само о очигледној омашци у куцању.

У записнику о испитивању сведока означено је да су дана 30.03.2021. године пред замеником Основног јавног тужиоца у Убу, испитани као сведоци полицијски службеници ВВ, ГГ и ДД и да су се том приликом изјашњавали о критичном догађају.

Бранилац Јован Марић је у свом захтеву оспорио и законитост исказа испитаних полицајаца, а Врховни суд је у овом делу такве наводе оценио неоснованим из разлога што се саслушани полицајци у својим исказима нису изјашњавали о

оперативним сазнањима већ о ономе што су непосредно опазили приликом извршења кривичног дела.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА адвокат Лазар Бабић наводи да првостепени суд своју одлуку првенствено заснива на признању окривљеног АА датом у полицији. По оцени браниоца, наведено признање је изнуђено у смислу члана 9. ЗКП, с обзиром да је окривљени АА предметног дана 12.09.2019. године лишен слободе и претучен уз претње од стране полицијских службеника, те је саслушаван у просторијама ПС Уб, а над њим је примењена тортура и изнуђено признање, на шта је окривљени указао и приликом давања одбране на главном претресу. Уз то приликом саслушања није био присутан бранилац окривљеног, који је приступио након што је окривљени злостављан. Окривљени је детаљно на главном претресу описао начин на који је малтретиран и претучен, а што је у складу са извештајем Дома здравља Уб и целокупном медицинском документацијом у списима предмета. Такође, иако у заглављу саме потврде о одузетим предметима стоји да је иста наводно сачињена дана 16.08.2019. године, у тексту потврде се наводи да је иста сачињена дана 12.09.2019. године у 02 и 40 часова што је време пре него што је окривљеном омогућено да се види са браниоцем а чак и пре него што му је омогућено да види лекара. Имајући наведено у виду, побијане пресуде се нису могле засновати на оваквом доказу.

Одредбом члана 9. ЗКП је прописано да је забрањена и кажњива свака примена мучења, нечовечног и понижавајућег поступања, силе претње принуде обмане, медицинских захвата и других средстава којима се утиче на слободу воље или изнуђује признање или каква друга изјава или радња од окривљеног или другог учесника у поступку.

Везано за наводе захтева за заштиту законитости браниоца Јована Марића у делу да је исказ који је дат у полицији производ физичког малтретирања и тортуре од стране полиције, Врховни суд је имао у виду извештај Дома здравља Уб од 12.09.2019. године, из ког произилази да је том приликом прегледан окривљени АА, и у ком је наведено да је пацијент рекао да га је дана 12.09.2019. године око 03,00 часа ујутру у њиву у селу ... у цивилу нека особа ударила чизмом у пределу стомака са леве стране и песницама по поглавини, да би у налазу било констатовано да је код окривљеног кожа стомака без промена, поглавине главе без хематома отока и оштећења коже, те није наведено да је окривљени имао неке друге повреде. При том, наведени извештај је сачињен пре сачињавања записника о саслушању окривљеног у полицији.

Имајући све наведено у виду, односно да тврдње окривљеног о тортури над њим, а у вези са давањем исказа, нису чињенично поткрепљени, то су неосновани наводи захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Браниоци окривљеног, адвокати Јован Марић и Лазар Бабић у осталом делу својих захтева су указивали на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП. Како наведена повреда одредбе ЗКП не представља законске разлоге због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости

окривљеном и његовом браниоцу, то се овај суд у разматрање и оцену наведене повреде није упуштао.

Иако је бранилац адвокат Лазар Бабић у захтеву за заштиту законитости формално означио повреде закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) и 441. став 1. ЗКП, које представљају законом дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости, у образложењу захтева, бранилац не конкретизује у чему се наведене повреде закона састоје, па по оцени Врховног суда у овом делу поднети захтев нема прописани садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) по налажењу овог суда, подразумева не само формално опредељење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји.

У осталом делу својих захтева, браниоци адвокати Јован Марић и Лазар Бабић у суштини оспоравају утврђено чињенично стање у правноснажним одлукама и указују на погрешну оцену доказа од стране нижестепених судова, давањем сопствене оцене изведених доказа, наводећи да није доказано да је окривљени извршио предметно кривично дело, а што не представља законски разлог због које је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу, па се Врховни суд у оцену изнетих навода захтева, није упуштао.

Са свега изложеног, на основу члана 491. став 1. ЗКП, донета је одлука као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник
Немања Симићевић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

**За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**